

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU
COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Solicitare nr. 5950/31.08.2022

Către,

Racz Beata-director adjunct al Școlii Gimnaziale Nicolae Bălcescu

02 SEP 2022

REGISTRATURA *
INTRARE/IESIRE NR

5950

Urmare adresei dumneavoastră, înregistrată cu nr. **5950/31.08.2022**, prin care solicitați emiterea unui punct de vedere al C.N.C.D. cu privire la modalitatea desfășurării cursurilor.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, cu sediul în București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, sector 1, în virtutea art. 16 și 18 al O.G. nr. 137/2000, republicată, formulează următorul,

Punct de vedere

Emis la data 31.08.2022

ASZTALOS Csaba Ferenc, JURA Cristian, POPA Claudia Sorina, GRAMA Horia-
Membrii Colegiului Director care susțin această opinie

În fapt, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu din Oradea este o unitate de învățământ în care funcționează clase cu predare în limba română și clase cu predare în limba maghiară. Din anul 2021 clasele cu predare în limba română și clasele cu predare în limba maghiară funcționau în clădiri distincte.

Clădirea în care funcționau clasele cu predare în limba maghiară a fost închiriată de la Fundația Încrederea de către Primăria Oradea. Din motive materiale, Primăria Oradea a renunțat la închirierea clădirii în care funcționau clasele cu predare în limba maghiară. În scopul evitării organizării actului educațional în mai multe schimburi, și a supraaglomerării, rezultate prin transferul claselor din clădirea la care a renunțat autoritatea locală, în celelalte clădiri menținute, Primăria Oradea a semnat un contract de comodat cu Eparhia Reformată Piatra Craiului, care a pus la dispoziția claselor cu predare în limba maghiară o clădire amenajată corespunzător actului educațional, cu titlu gratuit. Episcopia Reformată Piatra Craiului a semnat contractul cu condiția ca în clădirea pe care o pune la dispoziție Primăriei Oradea cu titlu gratuit, să se desfășoare educația claselor cu predare în limba maghiară.

Inspectoratul Școlar Județean Oradea prin adresa 14329/30.08.2022 a calificat intenția primăriei de a transfera doar clasele cu predare maghiară în clădirea pusă la dispoziție în acest scop de Eparhia Reformată Piatra Craiului ca fiind un demers ce creează segregare școlară.

Întrebarea solicitantului este dacă demersul Primăriei Oradea constituie sau nu o faptă de segregare școlară?

Legea educației naționale nr. 1/2011 reglementează la Secțiunea a 12-a Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale, stipulând un principiu nediscriminatoriu fundamental în art. 45 alin. (3) din Legea, care are următorul conținut:

(3) „La toate formele de învățământ în limba română, în limbile minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională, se poate înscrie și pregăti orice cetățean român sau cetățean din țările Uniunii Europene și Confederația Elvețiană, indiferent de limba sa maternă și de limba în care a studiat anterior.”

Potrivit prevederii legale mai sus citate, învățământul preuniversitar nu se organizează pe criteriul etnic sau de cetățenie, **ci pe criteriul de predare al limbii.**

Or, prin Ordinul nr. 6134/2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar segregarea școlară se interzice pe criteriul apartenenței etnice, art. 4 alin. (1), regulă ce are însă o excepție prin care se stipulează faptul că,

„(...) nu constituie segregare școlară pe criteriul etnic situația în care se constituie grupe/clase/unități de învățământ preuniversitar formate preponderent sau doar cu antepreșcolari, preșcolari sau elevi aparținând unui grup etnic, în scopul predării în limba maternă a aceluși grup etnic sau în sistem bilingv.”

Raportat la speța de față, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu din Oradea cuprinde clase cu predare în limba română și cu predare în limba maghiară, deci sunt aplicabile art. 45 alin. (3) din Legea educației naționale și art. 4 alin. (2) din Ordinul nr. 6134/2016.

În unitățile de învățământ care cuprind clase cu predare în limba română și cu predare în limba unei minorități **naționale situația ideală este ca toate clasele să își desfășoare activitatea într-o singură clădire.**

Totuși, din cauza resurselor, pot exista situații în care activitatea școlară să se desfășoare în mai multe corpuri de clădiri, sau în clădiri distincte, care se situează în locații diferite. Alocarea claselor în funcție de limba de predare în clădiri diferite, nu ar trebui să ridice aspecte de segregare, întrucât însăși Legea educației naționale consacră regula că în clasele cu predare în limba minorităților naționale se poate înscrie orice elev, indiferent de apartenența etnică.

Dacă am admite că există o segregare școlară în astfel de situații, înseamnă că toate unitățile de învățământ în care funcționează doare clase cu predare în limbile minorităților naționale avem segregare școlară. O astfel de abordare a avut-o doar regimul comunist, care în politicile sale de asimilare a minorității maghiare a început din anul 1956, când învățământul în limba maghiară a fost mutat din școli cu predare într-o singură limbă în școli cu predare în 2 limbi.

Constatăm, că și până la începutul anului școlar 2022-2023, clasele cu predare în limba maghiară au funcționat într-o clădire distinctă. De ce ISJ Bihor nu a obiectat până acum împotriva acestei realități? De ce are obiecțiuni la o astfel de soluție, doar atunci când imobilul este pus la dispoziție cu titlul gratuit Primăriei Oradea de către Episcopia Reformată Piatra Craiului?

Constatăm o practică diferențiată a ISJ Bihor, în funcție de proprietarul clădirii în care au activat clasele cu predare în limba maghiară. Contractul de comodat, privind imobilul în speță, a fost semnat de Primăria Oradea și Episcopia Reformată Piatra Craiului în data de 28.02.2022. Adresa ISJ Bihor prin care reclamă segregarea școlară a fost transmisă în data de 30.08.2022, cu câteva zile înainte începerii anului școlar, adică foarte târziu, punând Primăria Oradea și Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu într-o situație de criză.

Considerăm că, soluția identificată de Primăria Oradea este una temporară, și nu constituie o segregare școlară în sensul definiției din Ordinul nr. 6134/2016.

BĂNICĂ Claudia Cerasela, OLTEANU Cătălina, MOȚA Maria- Membrii Colegiului Director care susțin această opinie

Educația reprezintă unul din elementele fundamentale ale unei societăți democratice, având în vedere și faptul că aceasta trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane cât și întărirea respectului, a înțelegerii, a toleranței, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Analiza prezentului punct de vedere se face în baza articolului 2, alin. 1 O.G. nr 137/2000, republicată, cu toate modificările și completările ulterioare, care definește discriminarea ca fiind: *“orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*. De asemenea, Colegiul director se raportează și la legislația națională și internațională ratificată de România privind dreptul la educație.

Învățământul cu predare în limbile minorităților naționale este garantat de către art.32 alin (3) din Constituția României: *dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate*. În domeniul protejării drepturilor minorităților naționale, România a ratificat Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale prin adoptarea Legii nr. 33 / 29.04.1995 și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare prin Legea nr. 282 / 24.10.2007.

Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului (România a ratificat Convenția la 20 aprilie 1964 prin Decretul nr. 149, partea I, din 20 aprilie 1964, publicat în Buletinul Oficial, nr. 5 din 20 aprilie 1964), reprezintă instrumentul internațional care interzice în mod expres segregarea în educație. Astfel, în Art. 1 al Convenției se statuează că „*prin discriminare se înțelege orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, întemeiată pe rasă, culoare,[...], origine națională sau socială, [...] are ca scop sau ca efect suprimarea sau alterarea egalității de tratament în ceea ce privește învățământul și mai ales: a) înlăturarea unei persoane sau unui grup de la accesul la diverse tipuri sau grade de învățământ; b) limitarea la un nivel inferior a educației unei persoane sau a unui grup; c) instituirea sau menținerea unor sisteme sau instituții de învățământ separate pentru persoane sau grupuri, plasarea unei persoane sau grup într-o situație incompatibilă cu demnitatea umană*”.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (România a aderat la Convenție la 14 iulie 1970 prin Decretul nr. 345, publicat în "Buletinul Oficial al României", partea I, nr.92 din 28 iulie 1970.) în art. 3 prevede ca "*statele părți condamnă în special segregarea rasială...și se angajează să prevină, să interzică și să elimine pe teritoriile ținând de jurisdicția lor toate practicile de aceasta natură.*"

Interzicerea segregării în educație pe criteriul etnic este reglementată la nivel național de Ordinul Ministerului Educației Naționale 6134 din 2016 în art. 4 alin (1) care definește că segregarea școlară pe criteriul etnic ca fiind "*separarea fizică a antepreșcolărilor, preșcolărilor sau elevilor aparținând unui grup etnic în unitățile de învățământ preuniversitar/grupe/clase/clădiri/ultimele două bănci/altele, astfel încât procentul antepreșcolărilor, preșcolărilor sau elevilor aparținând grupului etnic respectiv din totalul elevilor din unitatea de învățământ preuniversitar/grupă/clasă/clădire/ ultimele două bănci/altele este disproporționat în raport cu procentul pe care copiii aparținând grupului etnic respectiv îl reprezintă în totalul populației de vârstă corespunzătoare unui ciclu de educație în respectiva unitate administrativ-teritorială.*"

De asemenea, art. 2 alin (2) al ordinului mai sus arătat stabilește că "*prevenirea și eliminarea fenomenelor de segregare școlară constituie o condiție imperativă pentru implementarea principiilor **școlii incluzive**. Potrivit art.1 alin (2) ale ordinului **școala incluzivă** este o școală prietenoasă și democratică, care valorifică diversitatea socio-etno-culturală, o școală în care toți copiii sunt respectați și integrați fără discriminare și fără excludere generate de originea etnică sau de limba maternă, dizabilitate și/sau cerințe educaționale speciale, statutul socioeconomic al familiilor, mediul de rezidență sau performanțele școlare ale beneficiarilor primari ai educației. Potrivit aceluiași act normativ segregarea în educație este o formă gravă de discriminare.*

Art. 4, Anexa 1, Metodologie de Monitorizare a segregării școlare: *Pentru prevenirea și/sau combaterea segregării școlare, unitățile de învățământ preuniversitar, indiferent de nivelurile de învățământ acoperite în activitatea lor, au obligația de a monitoriza repartizarea echilibrată a copiilor/elevilor în grupe/clase, clădiri, ultimele două bănci, pentru asigurarea diversității socio-culturale a comunității.*

În fapt, reținem următoarele:

- Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, Oradea este cu învățământ primar și gimnazial cu predare în limba română și maghiară,
- în anul școlar 2021-2022 școala a funcționat în mai multe corpuri de clădire, într-unul fiind acomodate toate clasele cu predare în limba maghiară,
- în februarie 2022, Eparhia Bisericii Reformate Oradea încheie un contract de comodat cu Primăria Orașului Oradea pentru a oferi o clădire pentru funcționarea în continuare separată a claselor cu predare în limba maghiară,
- Consiliul Local al orașului Oradea prin Hotărârea 36/31 martie 2022 aprobă noul spațiu oferit de Eparhie pentru desfășurarea activității didactice pentru o parte din clasele Școlii Gimnaziale Nicolae Bălcescu, însă fără a menționa limba de predare a claselor care vor fi acomodate în acest spațiu,
- ARACIP prin Hotărârea 4/25 mai 2022 aprobă extinderea spațiului școlii atât pentru clasele cu predare în limba română cât și în limba maghiară,
- În data de 30/08/2022, Inspectoratul Școlar Județean Bihor informează Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu că acomodarea doar a claselor cu predare în limba maghiară în noul spațiu reprezintă un risc de segregare solicitând repartizarea echitabilă a claselor în spațiile disponibile.

OMES 6134/2016 în art 4 alin (2) prevede ca **excepție de la segregare pe criteriul etnic** este *situația în care se constituie grupe/clase/unități de învățământ preuniversitar formate preponderent sau doar cu antepreșcolari, preșcolari sau elevi aparținând unui grup etnic, în scopul predării în limba maternă a aceluia grup etnic sau în sistem bilingv.*

Luând act de principiile fundamentale în domeniul educației și de prevederile art. 4, alin. 2 din OMES 6134/2016, considerăm că situația adusă în atenția CNCD nu cade sub incidența acestei prevederi deoarece excepția se referă **doar la grupe/clase sau unități de învățământ** cu predare **exclusivă** în limba maghiară **și nu corpul de clădire al unității de învățământ care reprezintă un spațiu de desfășurare a activității didactice.**

Subliniem că nu punem în discuție accesul copiilor de naționalitate maghiară din Șc. Nicolae Bălcescu la învățământul în limba maternă și constituirea de clase cu predare doar în limba maghiară, ci doar acomodarea compactă a tuturor claselor cu predare în limba maghiară într-o singură clădire, deși școala are mai multe clădiri.

Art. 4, alin. (2) nu prevede în enumerarea ca excepție de la segregare elementul de corp de clădire în scopul de a preveni segregarea pe clădire în cadrul unităților de

învățământ cu predarea atât în limba maternă a unei minorități (maghiară, germană, romă, etc.) și limba română.

ICCJ în decizia 1105 din 2020 privind segregarea elevilor de etnie romă pe corp de clădire a stabilit că *atâta timp cât există alte două corpuri de clădire în care elevii romi pot învăța nu se justifică direcționarea deliberată a acestora către corpul C, deoarece practica reprezintă segregare* (dosarul 1067/45/2016 CNCD și Asociația Centrul de Advocat și Drepturile Omului împotriva ISJ Iași și Școala Bogdan Petriceicu Hașdeu Iași).

În consecință, diversitatea claselor cu predare în limbi diferite trebuie asigurată proporțional în toate corpurile de clădire a Școlii Nicolae Bălcescu, în conformitate cu prevederea art. 4, alin (1) ar OMES 6134/2016.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că o deosebire de tratament juridic este discriminatorie atunci când nu este justificată în mod obiectiv și rezonabil, respectiv dacă nu urmărește un scop legitim sau nu păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și obiectivul avut în vedere.

Petenta susține că acomodarea separată a claselor cu predare în limba maghiară exista și anterior **deciziei ISJ Bihor din august 2022**, iar lipsa de reacție a acestei instituții și a Ministerului Educației denotă inexistența segregării școlare. Considerăm că opinia petentei este eronată și nu reprezintă justificare obiectivă și rezonabilă pentru continuarea segregării elevilor care învață în clase cu predare în limba maghiară, deoarece o situație de segregare există, chiar dacă nu a fost constatată. Pornind de la premisa cunoașterii prevederilor OMES 6134/2016, atât **ISJ Bihor, cât și Ministerul Educației, inclusiv Școala Nicolae Bălcescu aveau obligația de a preveni și elimina segregarea elevilor maghiari pe clădire.**

Subsecvent, petenta mai susține că pentru evitarea organizării activității didactice a școlii în două schimburi, este necesară acomodarea tuturor claselor de elevi cu predare în limba maghiară în spațiul oferit de Eparhia Bisericii Reformate. Acest raționament nu reprezintă justificare obiectivă deoarece există și alte unități de învățământ care funcționează în acest sistem de organizare, și nu poate constitui scop legitim pentru separarea fizică a elevilor maghiari de cei români, afectând astfel diversitatea etnică-culturală a școlii, fragmentarea interacțiunilor sociale și interculturale dintre elevi cu efecte asupra întregii societăți.

În opinia noastră considerăm că este dreptul oricărei minorități etnice de a-și exprima identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, dar acest drept nu justifică și nu poate fi folosit ca argument de către terțe persoane, juridice sau fizice, pentru a nu aplica legislația în vigoare cu privire la prevenirea și eliminarea formelor de segregare și de a asigura protejarea interesului superior al copilului, în special egalitatea tuturor copiilor în ceea ce privește dreptul la educație. De asemenea, considerăm că rolul școlii este atât de a asigura actul educațional dar și de a contribui la dezvoltarea personală și socială a tuturor elevilor prin facilitarea într-un mediu multicultural și

inclusiv a interrelaționării dintre elevi, indiferent de originea națională, limba maternă sau tipul de clasă în care învață.

Având în vedere cele de mai sus, în opinia noastră considerăm că distribuirea tuturor claselor cu predare în limbă maghiară în noul spațiu primit în folosință reprezintă risc de segregare în concordanță cu legislația națională și internațională privind interzicerea segregării școlare.

Conform art. 18 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate emite puncte de vedere prin care își exprimă opinia, în calitate de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în legătură cu dispozițiile din cuprinsul actelor normative sau administrative, care contravin principiului nediscriminării, putând emite în acest sens recomandări, cu caracter de îndrumare, fără forță juridică obligatorie și fără a putea aplica sancțiuni contravenționale.

Cu deosebită considerație,

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.

Adresă de e-mail: scbalcescu.oradea@gmail.com

